

Streszczenie pracy doktorskiej

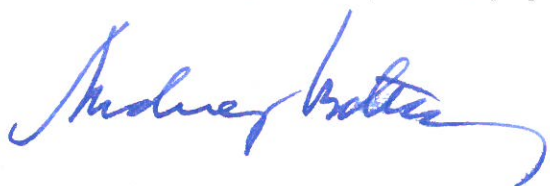
Dagny Nestorow

Rola fundacji artystycznych w kreowaniu „Państwa Rzeszowskiego” Lubomirskich w XVII i XVIII w. (s. 675, il. 186, 8 tablic) napisanej w Instytucie Historii sztuki UJ, pod kierunkiem Pana dra hab. Andrzeja Betleja, prof. UJ.

Przedmiotem dysertacji jest rola fundacji artystycznych w kreowaniu „Państwa Rzeszowskiego” Lubomirskich w XVII i XVIII w. Temat ten nie został dotychczas opracowany, a przedsięwzięcia artystyczne rzeszowskiej linii rodu Lubomirskich, choć były już przedmiotem dociekań wielu badaczy, nie zostały dotychczas wyczerpująco omówione. Celem niniejszej pracy jest próba spojrzenia na działalność fundacyjną Lubomirskich linii rzeszowskiej, tj. Hieronima Augustyna, a przede wszystkim Jerzego Ignacego Lubomirskiego i jego dwóch żon: Marianny z Bielińskich 1mo v. Denhoffowej i Joanny von Stein zu Jettingen, a także jego pierworodnego syna – Teodora Hieronima. Omówiona została działalność tej linii rodu Lubomirskich w kontekście nie tyle kreowania wizerunku magnata, księcia „pana na dominium”, ile budowania wizerunku owego *dominium*, pojmowanego jako „Państwo Rzeszowskie”. Niezwykle interesujące jest prześledzenie zależności pomiędzy powstaniem magnackiego „Państwa” i jego jednoczesną legitymizacją – przez wznoszenie lub odbudowę, czy modernizację już istniejących budowli (fundacji Rzeszowskich i Ligęzów), co widoczne jest najbardziej w Rzeszowie – stolicy magnackiego dominium. W XVIII-wiecznej Rzeczypospolitej posiadanie własnego „państwa” stało się jednym z ważniejszych kryteriów przynależności do warstwy magnackiej, zapewniało bowiem swojemu właścicielowi majątek, władzę i prestiż. Rzeszów, podobnie jak wiele prywatnych „stolic” magnackich, mógł poszczycić się okazałym zespołem rezydencjonalnym o ciekawym programie funkcjonalno-treściowym, a także ważnymi fundacjami sakralnymi (m.in. zespoły Bernardynów, Pijarów, Reformatów, czy Kapucynów w pobliskim Rozwadowie). Istotne znaczenie miały także pozostałe fundacje na terenie dominium rzeszowskiego, jak również poza nim jak np. warszawskie siedziby księcia.

Przedmiotem badań w niniejszej pracy są zarówno zachowane dzieła architektury – sakralnej i rezydencjonalnej, jak również plany, pomiary, rysunki i archiwalne zdjęcia. Podstawą dla opracowania powyższego zagadnienia był przede wszystkim zespół archiwum domowego Lubomirskich linii rzeszowskiej, zachowanego w Archiwum Państwowym w Rzeszowie (sygn. 519).

Inicjatywy artystyczne przedstawicieli rzeszowskiej gałęzi rodu Lubomirskich wpisują się w modelowy wzorzec fundacji artystycznych magnaterii będących nieodzownym wyznacznikiem statusu tej warstwy społecznej w Rzeczypospolitej w połowie XVIII stulecia.

The abstract of the doctoral dissertation**Dagry Nestorow****'The role of the artistic foundations in the creation of the Lubomirskis' "Rzeszow State" in the 17th and 18th centuries' (pp. 675, illus. 186, 8 tbl)****written in the Institute of Art History at the Jagiellonian University, under the supervision of dr. hab. Andrzej Betlej, prof. UJ.**

The subject of the dissertation is the role of artistic foundations in the creation of the "Rzeszow state" belonging to the Lubomirski family in the 17th and 18th centuries. This subject has not yet been fully developed or sufficiently discussed, although the artistic undertakings of the Rzeszow Lubomirski line have already been the subject of research by many scholars. The aim of this work is an attempt to look at the foundation activity of the Rzeszow Lubomirski line, i.e. Hieronim Augustyn, with particular emphasis on the activities of Jerzy Ignacy Lubomirski and his two wives: Marianna née Bielińska Imo v. Denhoff and Joanna von Stein zu Jettingen, as well as his first born son, Teodor Hieronim. The foundation activity is not discussed in the context of building the image of a magnate, prince, "lord of the dominion", but in shaping the image of that *dominion* referred to as the "Rzeszow state". It is extremely interesting to trace the relationship between the creation of the magnate "State" and its simultaneous legitimization – through the erection, reconstruction or modernisation of already existing buildings (foundations of the Rzeszow and Ligęza families), which is most evident in Rzeszow – the capital of the magnate dominion. In the 18th century Polish-Lithuanian Commonwealth having one's own "state" had become one of the most important criteria for belonging to the magnate stratum, as it provided the owner with wealth, power and prestige. Rzeszow, like many private magnate "capitals", could boast of an impressive residential complex with an interesting functional and contents programme, as well as important sacral foundations. Other foundations, both within and beyond the territory of the Rzeszow dominion, such as the Prince Lubomirski's Warsaw residence, were also of great significance.

The subject of research in this study are both the preserved works of architecture – sacral and residential, as well as plans, measurements, drawings and archival photographs. The basis for the study was the Rzeszow line of the Lubomirski House Archive, preserved in the State Archive in Rzeszow (catalogue number 519).

The artistic initiatives of the Rzeszow line of the Lubomirski family fit into the model pattern of artistic foundations, which are an indispensable determinant of the magnate status in the Commonwealth of Poland in the mid-18th century.